

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE
ZNANOSTI

Dijana Bagarić

Koprivnička kulturna baština: primjer lokalnog repozitorija

Diplomski rad

Mentorica: dr. sc. Ivana Hebrang Grgić

Zagreb, 2013.

Sadržaj

Uvod	3
1. Kulturna baština	4
1.1. Nepokretna kulturna baština	6
1.2. Pokretna kulturna baština	6
1.3. Nematerijalna kulturna baština	7
1.4. Arheološka kulturna baština	8
2. Proces digitalizacije i kulturna baština	8
2.1. O procesu digitalizacije i prvim digitalnim projektima	8
2.2. O repozitorijima	13
3. Digitalizacija koprivničke kulturne baštine	14
3.1. Dosadašnji projekti digitalizacije	15
3.2. Sudionici u stvaranju lokalnog repozitorija	19
3.2.1. Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica	19
3.2.2. Muzej grada Koprivnice	21
3.2.3. Državni arhiv grada Varaždina	23
3.3. Digitalni repozitorij Koprivnička kulturna baština	24
3.3.1. O repozitoriju Koprivnička kulturna baština	24
3.3.2. Sadržaj repozitorija Koprivnička kulturna baština	25
3.3.2.1. Zapisi iz prošlosti-arhivska građa	26
3.3.2.2. Grad i ljudi	27
3.3.2.3. Novine, časopisi i zbornici	28
4. Zaključak	29
Literatura	31

Uvod

Živimo u svijetu koji se stalno mijenja, ili kako je to davno rekao naš pjesnik Petar Preradović, *Stalna na tom svijetu samo mijena jest*. Spoznaja je to koja korijene vuče još od grčkog doba, doba filozofa Heraklita¹, a danas je svima i više nego jasno značenje tih riječi. Svjedoci smo stalnih promjena u društvu, mijenjanja klime i okoliša, ubrzanog napretka i promjena u tehnologiji, a mijenjaju se i običaji, načini ponašanja i vrijednosti. U takvom društvu kulturna baština postaje vrijednost koju moramo očuvati od utjecaja mijene i koje trebamo biti svjesni jer „kulturna baština, materijalna i nematerijalna, zajedničko je bogatstvo čovječanstva u svojoj raznolikosti i posebnosti, a njena zaštita jedan je od važnih čimbenika za prepoznavanje, definiranje i afirmaciju kulturnog identiteta.“²

Želimo li očuvati kulturnu baštinu kao našu vezu s prošlošću kako bismo ju mogli prenijeti budućim naraštajima, ali i kako bismo ju učinili dostupnom širem krugu javnosti potrebno je razviti suradnju između muzeja, knjižnica i arhiva – ustanova koje se metaforički nazivaju ustanovama uspomena i čija je temeljna društvena uloga organizirati znanje i osigurati pristup - i stvoriti kontekst za digitalizaciju kulturne baštine. Svaka informacija može se pohraniti u digitalnom obliku i upravo procesom digitalizacije brišu se granice koje odjeljuju različite vrste informacija tako da zahvaljujući digitalizaciji nema razlike između objekata, predmeta ili zapisa bilo koje vrste.

Cilj je ovog rada prikazati primjer dobre prakse, nastanak prvog lokalnog repozitorija *Koprivnička kulturna baština* koji pohranjuje digitaliziranu kulturnu baštinu Koprivnice i koprivničkog kraja, a koji je nastao zahvaljujući suradnji koprivničke knjižnice, muzeja i arhiva.³ Na početku rada reći će se nešto više o samom pojmu kulturne baštine i digitalizaciji kao procesu zaštite baštine dok će se u glavnom dijelu rada reći nešto više o institucijama koje su surađivale na ovom projektu i predstaviti sam sadržaj repozitorija.

Prema dosadašnjim saznanjima, ovaj repozitorij je prvi i jedini lokalni, zavičajni repozitorij kulturne baštine u Hrvatskoj i predstavlja model razvijanja partnerskih odnosa na zajedničkom projektu digitalizacije zavičajne kulturne baštine, ali model je to koji bi mogle slijediti i ostale knjižnice, muzeji i arhivi jer otvara mogućnost sustavnog strukturiranja i objedinjavanja budućih projekata digitalizacije raznolike zavičajne kulturne baštine.

---

¹ Heraklit. Dostupno na: <http://fizzit.net/drustvo/filozfija-sociologija-i-religija/3989-demistificiramo-filozofiju-poeci-starogrcke-filozofije> (18. veljače 2014.).

² Kulturna baština. Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6> (22. kolovoza 2013.).

³ Koprivnička kulturna baština. Dostupno na: <http://kbb.arhivx.net/> (23. kolovoza 2013.).

1. Kulturna baština

Kao što je već spomenuto, kulturna baština predstavlja zajedničko bogatstvo čovječanstva, ukupnost vrednota određene sredine koju čine materijalna dobra od kulturnog, znanstvenog i povijesnog značenja te nematerijalizirani oblici čovjekovog stvaralaštva u prošlosti. Maja Kožić definira baštinu kao „riječ i pojam koji obilježava ukupnost, i duhovnu i materijalnu koja određuje osobitost svakog pojedinca, ali i svakog naroda“⁴, a Tatjana Aparec-Jelušić kaže da je kulturna baština „proizvod ljudskoga uma koji tijekom vremena, prošlog i sadašnjega, nastaje na najrazličitijim nositeljima, a uključuju i digitalne medije.“⁵ Kulturna baština kao ukupnost čovjekova stvaralaštva u svojoj raznolikosti i posebnosti jedan je od važnih čimbenika za prepoznavanje, definiranje i afirmaciju kulturnog identiteta koje je potrebno zaštititi i čuvati. Ona je briga i odgovornost svih nas jer „iako baština može jedno vrijeme opstati bez baštinika, sigurno je da ju je bez aktivnosti baštinika nemoguće očuvati. A kada bi bilo i moguće, morali bismo pronaći odgovor za koga bi ta baština bila očuvana- ako ne za nas- baštinike.“⁶

O stručnoj skrbi za kulturnu baštinu tj. o osnivanju i početku djelovanja službi zaštite kulturne baštine u Hrvatskoj možemo govoriti od početka 20. st. točnije od 20. srpnja 1910. godine kada je osnovano *Zemaljsko povjerenstvo za očuvanje umjetnih i historičkih spomenika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji* u Zagrebu. Zadaća konzervatorija bila je štiti spomenike kulture na pripadajućem području, a svojim osnutkom Povjerenstvo je postalo „nastavljačem svijetlog i časnog djelovanja Centralne komisije za istraživanje i očuvanje spomenika graditeljstva te baštinikom dijela fundusa Arheološkog odjela Narodnog muzeja čije je prostore smještene na Zrinjercu u Akademijinoj palači, pa i kulturne djelatnike, u početku dijelilo.“⁷ Integralni dio službe zaštite spomenika kulture bila je i fototeka sve do 2001. godine, kada je Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva kulture, zajedno s ostalim konzervatorskim dokumentacijskim zbirkama i specijalnom knjižnicom, pripojena

---

⁴ Kožić, M. Nekoliko riječi o pojmu „baština“. // Radovi Hrvatskog društva folklorista/ glavna i odgovorna urednica Vesna Rapo. Varaždin: Hrvatsko društvo folklorista, 1993. Str. 9-10.

⁵ Aparac-Jelušić, T. Digitalna baština u nacionalnim programima. Dostupno na: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/aparac_1997_2.htm (27. siječnja 2014.).

⁶ Antolović, J. Očuvajmo kulturnu baštinu: vodič za pripremu i provedbu projekata očuvanja kulturnih dobara. Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Zagreb 2006. Str. 9.

⁷ Grković, S. Fotografija u službi zaštite kulturne baštine. Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Zagreb, 2007. Str 13.

Zavodu za kulturu Ministarstva kulture⁸. Fototeka je nastala jer se s osnivanjem službe zaštite spomenika kulture na području kontinentalne Hrvatske 1910. godine, ukazala i potreba sustavnog fotodokumentiranja kulturne baštine. Primarna zadaća fototečne službe je fotodokumentiranje nacionalnih kulturnih spomenika za potrebe obavljanja poslova na zaštiti i očuvanju kulturne baštine jer upravo fotografije pružaju uvid u stanje spomenika prije, za vrijeme i nakon zaštitnih radova, te prikazuju razne faze konzervatorsko-restauratorskih zahvata na spomeniku. Fotografije su također dragocjen izvor informacija jer donose zabilješke o spomenicima koji su u međuvremenu, zbog starosti, društvene nebrige, ratnih razaranja ili drugih uzroka propadanja, oštećeni ili u potpunosti nestali. Danas je fototeka u sastavu Uprave za kulturni razvitak i kulturnu politiku pri Ministarstvu kulture.

Upravo Ministarstvo kulture nastavlja i dalje rad na razvijanju različitih mehanizama i uspostavljanju mjera zaštite kulturne baštine kako bi se osigurala njena održivosti. Te aktivnosti podrazumijevaju identificiranje, dokumentiranje, istraživanje, održavanje, zaštitu i korištenje kulturne baštine, ali i promicanje njenih vrijednosti, a detaljno su opisana u dokumentu Strategija očuvanja, zaštite i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011-2015.⁹ Temeljem Zakona o zaštiti o očuvanju kulturnih dobara¹⁰ osnovano je i Hrvatsko vijeće za kulturna dobra, radi praćenja i unaprjeđivanja stanja kulturnih dobara. Vijeće „raspravlja o općim pitanjima iz područja zaštite i očuvanja kulturnih dobara i daje preporuke za unaprjeđivanje djelatnosti zaštite i očuvanja kulturnih dobara, upoznaje se s programima zaštite kulturnih dobara i njihovom provedbom, predlaže ministru kulture donošenje odluke o proglašenju ugroženoga kulturnog dobra, daje mišljenje o uklanjanju nepokretnoga kulturnog dobra, raspravlja o prijedlozima u području zaštite i očuvanja kulturnih dobara i predlaže rješenja.“¹¹

Pojam kulturna baština odnosi se kako na pokretna tako i na nepokretna kulturna dobra od umjetničkoga, povijesnoga, paleontološkoga, arheološkoga, antropološkog i znanstvenog značenja. Obuhvaća i arheološka nalazišta i arheološke zone, krajolike i njihove dijelovi koji svjedoče o čovjekovoj prisutnosti u prostoru, ali i nematerijalne oblike, pojave čovjekova duhovnog stvaralaštva u prošlosti kao i dokumentacija i bibliografska baština i zgrade tj. prostore u kojima se trajno čuvaju ili izlažu kulturna dobra i dokumentacija o njima.

---

⁸ Grković, S. Fotografija u službi zaštite kulturne baštine. Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Zagreb, 2007. Str. 300.

⁹ Strategija očuvanja, zaštite i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011-2015. Dostupno na: http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/bastina/STRATEGIJA_BASTINE_VRH.pdf (30. kolovoza 2013.).

¹⁰ Zakona o zaštiti o očuvanju kulturnih dobara. // Narodne novine 69(1999).

¹¹ Kulturna baština. Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=25> (04. rujna 2013.).

Vrijednosti kulturne baštine prepoznaju se kao starosne, povijesne, kulturne, umjetničke i autentične.¹²

1.1. Nepokretna kulturna baština

Nepokretnu kulturnu baštinu, baštinu s utvrđenim svojstvom kulturnog dobra čine pojedinačne građevine i /ili kompleksi građevina, kulturno-povijesne cjeline te krajolici. Kolokvijalnim nazivom nepokretna kulturna dobra predstavljaju graditeljsku baštinu od pojedinačne građevine prema cjelini (skupina građevina) odnosno područje (krajolik). Prema Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara¹³ čl. 7. nepokretno kulturno dobro može biti:

- grad, selo, naselje ili njegov dio,
- građevina ili njezini dijelovi, te građevina s okolišem,
- elementi povijesne opreme naselja,
- područje, mjesto, spomenik i obilježje u svezi s povijesnim događajima i osobama,
- arheološko nalazište i arheološka zona, uključujući i podvodna nalazišta i zone,
- područje i mjesto s etnološkim i toponimskim sadržajima,
- krajolik ili njegov dio koji sadrži povijesno karakteristične strukture, koje svjedoče o čovjekovoj nazočnosti u prostoru,
- vrtovi, perivoji i parkovi,
- tehnički objekt s uređajima i drugi slični objekti.¹⁴

1.2. Pokretna kulturna baština

Intenzivnija briga za pokretna kulturna dobra, za „starine“, počinje u prvoj polovini 19. st. stvaranjem novih društvenih odnosa, jačanjem nacionalnog identiteta, vraćanjem prema prošlim vrijednostima, osnivanjem društva i profesionalnih udruženja te utemeljenjem prvih znanstvenih i kulturnih institucija, a pokretna dobra mogu biti:

- zbirke predmeta u muzejima, galerijama, knjižnicama i drugim ustanovama kao i drugim pravnim osobama te državnim i upravnim tijelima uključujući i kod fizičkih osoba,
- crkveni inventar i predmeti,

¹² Nepokretna kulturna baština. Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=27> (04.rujna 2013.)

¹³ Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. // Narodne novine 69(1999), 151(2003), 157(2003), 87(2009), 88(2010), 61(2011), 25(2012), 136(2012).

¹⁴ Nepokretna kulturna baština. Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=27> (04.rujna 2013.).

- arhivska građa, zapisi, dokumenti, pisma i rukopisi,
- filmovi,
- arheološki nalazi,
- antologijska djela likovnih i primijenjenih umjetnosti i dizajna,
- etnografski predmeti,
- stare i rijetke knjige, novac, vrijednosni papiri; poštanske marke i druge tiskovine,
- dokumentacija o kulturnim dobrima,
- kazališni rekviziti, skice, kostimi i sl.,
- uporabni predmeti (namještaj, odjeća, oružje i sl.), prometna i prijevozna sredstva i uređaji, predmeti koji su značajna svjedočanstva razvitka znanosti i tehnologije.¹⁵

1.3. Nematerijalna kulturna baština

Pojam nematerijalna kulturna baština obuhvaća: prakse, predstave, izraze, znanje, vještine, instrumente, predmete, rukotvorine i kulturne prostore koji su povezani s tim, a koje zajednice, skupine i, u nekim slučajevima pojedinci, prihvaćaju kao dio svoje kulturne baštine, a prenosi se iz generacije u generaciju. Takvu baštinu zajednice iznova stvaraju kao reakciju na svoje okruženje, svoje uzajamno djelovanje s prirodom i svoju povijest, a ona im pruža osjećaj identiteta i kontinuiteta te tako promiče poštovanje za kulturnu raznolikost i ljudsku kreativnost. Prema članku 9. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara¹⁶ nematerijalno kulturno dobro mogu biti razni oblici i pojave duhovnog stvaralaštva što se prenose predajom ili na drugi način, a osobito:

- jezik, dijalekti, govori i toponimika, te usmena književnost svih vrsta,
- folklorno stvaralaštvo u području glazbe, plesa, predaje, igara, obreda, običaja, kao i druge tradicionalne pučke vrednote,
- tradicijska umijeća i obrti.¹⁷

1.4. Arheološka kulturna baština

¹⁵ Pokretna kulturna baština. Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=3505> (05. rujna 2013.).

¹⁶ Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. // Narodne novine 69(1999), 151(2003), 157(2003), 87(2009), 88(2010), 61(2011), 25(2012), 136(2012).

¹⁷ Nematerijalna kulturna baština. Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=3639> (09. rujna 2013.).

Arheološkom baštinom smatraju se svi ostaci i predmeti te drugi tragovi čovječanstva iz prošlih razdoblja čije očuvanje i proučavanje pridonose utvrđivanju povijesnog razvitka čovječanstva i njegovog odnosa s prirodnim okolišem, za koje su iskopavanja ili nalazi i druge metode istraživanja čovječanstva i s njim povezanog okoliša glavni izvori informacija, a koji su smješteni u bilo kojem području. Arheološka baština obuhvaća građevine, objekte, skupine građevina, izgrađene lokalitete, pokretne predmete, spomenike druge vrste, kao i njihov kontekst, smještene na zemlji ili pod vodom.¹⁸

2. Proces digitalizacije i kulturna baština

Neosporno je da postoji potreba za zaštitom i očuvanjem baštine, bila ona materijalna ili nematerijalna. Očuvanje kulturne baštine u sadašnjosti omogućit će nam njezino ostavljanje u naslijeđe u budućnosti. Najpoznatiji način očuvanja kulturne baštine bilo je dokumentiranje i pohranjivanje takvih dokumenata u knjižnice jer će upravo dokumentacija o tim spomenicima biti svjedočanstvo da su oni jednom zaista postojali, a ako je dokumentacija kvalitetna i potpuna, omogućit će nam čak i rekonstrukciju spomenika.¹⁹ Pojavom računala i razvitkom globalne mreže otvaraju se druge mogućnosti i moderniji načini očuvanja dokumenata i kulturne baštine. Jedna od takvih mogućnosti je i proces digitalizacije kojim nam je omogućeno brže i jednostavnije pronalaženje relevantnih informacija, ali i kontrolirani pristup tim informacijama.

2.1. O procesu digitalizacije i prvim digitalnim projektima

Digitalizacija podrazumijeva proces pretvaranja analognog signala u digitalni oblik, a digitalizirati je moguće sve vrste gradiva, od teksta, preko audio i video zapisa, sve do trodimenzionalnih objekata. To znači da digitalizirati neku građu znači pretvoriti ju iz materijalnog u elektronički oblik²⁰, a sve što je moguće objaviti u elektroničkom obliku, zahvaljujući mogućnostima koje internet pruža, moguće je učiniti trenutno dostupnim. Jedan od najvažnijih razloga za digitalizaciju gradiva jest digitalizacija radi stvaranja nove ponude i

---

¹⁸ Arheološka baština. Dostupno na: http://www.istra-istria.hr/fileadmin/dokumenti/upravna_tijela/UO_za_tal_nac_zaj/Instrumenti_zastite_ljudskih_prava/I.Multilateralni_odnosi/3.Vijece_Europe/I-3.7Europska%20konvencija%20o%20zastiti%20arheoloske%20bastine%20-revidirana-%20iz%201992.%20godine.pdf (11. rujna 2013.).

¹⁹ Kulturna baština. Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=391> (15. rujna 2013.).

²⁰ Digitalizirati. Dostupno na: <http://hjp.novi-liber.hr/index.php?show=search> (16. rujna 2013.).

usluga korisnicima²¹, ali osim navedenog razloga tu su još i drugi razlozi sve veće digitalizacije danas. Tako se digitalizacija gradiva provodi i radi zaštite izvornika, radi povećanja dostupnosti i mogućnosti korištenja građe ili radi upotpunjavanja postojećeg fonda, a u zadnje vrijeme česta je i digitalizacija na zahtjev.

Digitalizacija radi zaštite izvornika ima dvostruku zadaću, a to je da korisnicima ponudi elektroničku verziju umjesto klasične, što dovodi do boljeg očuvanja originala, te stvaranje sigurnosne kopije kojom se uvijek može poslužiti u slučaju oštećenja ili čak uništenja originala. *Zadaća digitalizacije radi povećanja dostupnosti* jasna je sama po sebi. Posjedovanjem jednog originala taj dokument u danom trenutku dostupan je samo jednom korisniku dok je u slučaju njegovih digitaliziranih inačica ta ista informacija dostupna većem broju korisnika što automatski podrazumijeva i veću protočnost te informacije. Ovakva vrsta digitalizacije izrazito je bitna u procesu očuvanja kulturne baštine neke zemlje budući da pomoću nje lako dolazi do promoviranja te zemlje na globalnoj razini. *Digitalizacija radi stvaranja nove ponude i usluga* jedan je od najvažnijih razloga digitalizacije gradiva. Stvaranjem gradiva u digitalnom obliku informacije postaju pristupačnije, a isto tako javlja se i čitav niz drugih mogućnosti vezanih uz digitalizaciju od razmjene metapodataka između institucija, pretraživanje punog teksta, razne analize svih vrsta gradiva, virtualno spajanje sadržaja raznih izvora do stvaranja virtualnih zbirki ili izložbi. Sve češće spominje se i novi trend vezan uz proces digitalizacije, a to je *digitalizacija na zahtjev*. Takva vrsta digitalizacije iskoristiva je kod postupaka određivanja prioriteta za gradivo koje je već odabrano za digitalizaciju jer se u tom slučaju prednost može dati gradivu koje korisnici najviše i najprije zatraže.²²

Iz navedenog vidljivo je da postoji više razloga za proces digitaliziranja informacija, tekstualnih, slikovnih, zvučnih, filmskih, video informacija, ali i trodimenzionalnih objekata kulturne baštine. Svrha digitalizacije informacija je u njihovoj boljoj protočnosti kao i lakšoj dostupnosti na globalnoj razini što uvelike olakšava korisnicima pronalazak, korištenje i upravljanje takvom informacijom, a proces očuvanja i konzervacije originala na ovaj način uvelike je olakšan. Tekstualno i slikovno gradivo digitalizira se skenerima i digitalnim fotoaparatom dok se za zvučno i za video gradivo koriste hardverski dodaci računalima ili zasebni uređaji specijalne namjene. Trodimenzionalni objekti mogu biti digitalizirani

---

²¹ Stančić, H. Digitalizacija. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 2009. Str. 10.

²² Stančić, H. Digitalizacija. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 2009. Str. 11.

skenerima i digitalnim fotoaparatima ako je cilj dobivanje slike ili 3D skenerima, ako se želi dobiti trodimenzionalni računalni model.²³

Priča o prvim projektima digitalizacije tiskanih djela počinje u Sjedinjenim Američkim državama. 1971. godine Michael Harte uvidio je prednosti raspačavanja djela putem mreže te mogućnost da se digitalizirani tekst čita na zaslonu računala i pokrenuo projekt Gutenberg. Riječ je o digitalizaciji cjelovitih djela koja nisu zaštićena autorskim pravima. Sličan projekt tomu je i netLibrary.com. Ovaj projekt nudi različita referentna, stručna i znanstvena djela koja su zaštićena autorskim pravom, ali i ona koja to nisu.²⁴ Uskoro je digitalizacija tiskanih djela poprimila velike razmjere, a o tome najbolje svjedoče dva velika projekta Google Book Search i Microsoft Live Search. I izdavači iz cijelog svijeta počinju surađivati s Googlom i nude svoja izdanja putem mreže. Na mrežnoj stranici <http://books.google.com> Google nudi knjige, koje se u ovisnosti o tome jesu li istekla autorska prava ili ne, mogu pregledati potpuno, ograničeno, samo isječak ili se dobije obavijest da pregled nije dostupan.²⁵

Knjižnice diljem svijeta ubrzo su uvidjele potrebu za digitalizacijom svojih fondova, a prvi projekti digitalizacije najčešće su bili vezani uz staru i rijetku građu velike vrijednosti. Upravo zbog svoga značaja financirali su se iz sredstava nacionalnih ministarstava ili sredstava međunarodne zajednice. Cilj je bio očuvati glavna djela svjetske znanstvene i kulturne baštine te učini ih dostupnima krajnjim korisnicima korištenjem multimedijalne tehnologije, a rezultati projekata digitalizacije trebali bi omogućiti stvaranje nacionalnih digitalnih kolekcija kojima će svrha biti promocija nacionalnog blaga na globalnoj razini, a ujedno će se moći koristiti u edukacijske svrhe. Europska unija poticala je projekte digitalizacije u kulturnim institucijama kako bi se zaštitila i valorizirala kulturna baština, sačuvala kulturna raznolikost i omogućio lakši pristup baštini te unaprijedilo obrazovanje i turizam.²⁶ Također je radila na oblikovanju standarda pomoću kojih bi se vrednovali zahtjevi za financiranje projekata i ujedno uskladili međunarodni kriteriji. Cilj je bio stvoriti općenite nacionalne standarde kako bi pojedinačna rješenja bila međusobno kompatibilna i ujednačena.²⁷ Rezultat nastojanja Europske unije za poticanjem projekata digitalizacije u

---

²³ Stančić, H. Digitalizacija. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 2009. Str. 33.

²⁴ Živković, D. Elektronička knjiga, Zagreb : Multigraf, 2001. Str. 93.

²⁵ Google Book. Dostupno na: <http://books.google.hr/intl/hr/googlebooks/screenshots.html> (10. siječnja 2014.)

²⁶ Parmska povelja o digitalizaciji baštine. Dostupno na: http://public.carnet.hr/akm/AKM_ostali/dokumenti/minerva%20Europe.pdf (10. siječnja 2014.)

²⁷ Stančić, H. Digitalizacija kao mogućnost zaštite i predstavljanje baštine. // Zbornik radova 11. proljetne škole školskih knjižničara RH Crikvenica 1999. / uredila Višnja Šeta. Rijeka : Ministarstvo prosvjete i športa RH; Prva sušačka gimnazija u Rijeci, 2000. Str. 58.

kulturnim institucijama napokon je objedinjen na jednom mjestu stvaranjem jedinstvena europska multimedijalna online knjižnica – Europeana koja je zaživjela 20. studenog 2008. godine. Projekt Europeana financirala je Europska komisija, a na njemu je radilo 90 predstavnika organizacija koje se brinu za baštinu i znanje te informatički stručnjaci iz cijele Europe koji su radili na rješavanju tehničkih pitanja, uporabljivosti i razvoju specifikacija za prototip. Projekt nadzire Europska digitalna knjižnica - EDL Foundation koju čine institucije iz četiriju domena koje se brinu za kulturnu baštinu.²⁸ Projektom je korisnicima omogućen pristup na više od 2 milijuna knjiga, karata, ploča, fotografija, arhivskih dokumenata, zvučnih zapisa, slika i filmova iz nacionalnih knjižnica i ustanova u kulturu iz svih država Europske unije, a predstavlja najveću zbirku digitalizirane baštine čije je korištenje potpuno besplatno.²⁹

Za svjetskim i europskim procesima u području digitalizacije ni Hrvatska nije željela zaostajati. Ministarstvo kulture Republike Hrvatske u lipnju 2006. godine objavilo je Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe namijenjen ustanovama u kulturi koje žele koristiti tehnologiju digitalizacije radi zaštite ili unapređenja dostupnosti svojih zbirki. Program digitalizacije baštine određen je kao jedan od strateških ciljeva Ministarstva kulture u ostvarivanju kulturne politike i kulturnog razvitka zemlje. O važnosti digitalizacije u Republici Hrvatskoj svjedoče i brojke. Potrebno je zaštititi građu i učiniti je dostupnom iz više od 1400 knjižnica, više od 200 muzeja, iz 14 arhiva, iz brojnih privatnih kolekcija i zbirki sa cjelokupnog područja Republike Hrvatske, ali i građu koja se nalazi u zemljama s kojima je Hrvatska bila u državnim odnosima (Austrija, Italija, Mađarska te države bivše Jugoslavije).

Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe zamišljen je kao skup aktivnosti usmjeren na postizanje sljedećih ciljeva:

1. Digitalne zbirke koje nastaju digitalizacijom arhivske, knjižnične i muzejske građe su kvalitetne i iskoristive za zaštitu i za poboljšanje dostupnosti građi.
2. Digitalizacija se odvija u okviru primjereno planiranih i vođenih projekata, sukladno poznatim načelima i prioritetima i prema utvrđenim normama.
3. Digitalne zbirke su dostupne korisnicima sukladno važećim pravilima korištenja.

---

²⁸ Europeana. Dostupno na <http://www.europeana.eu/> (10. siječnja 2014.).

²⁹ Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Dostupno na: www.nsk.hr (10. siječnja 2014.).

4. Digitalizacija građe u cjelini dugoročno vodi stvaranju prepoznatljivog i relevantnog sadržaja i sustava usluga u elektroničkom okruženju.³⁰

Cilj je projekta učiniti dostupnim i trajno očuvati digitalne zbirke koje se nalaze u organiziranom sustavu upravljanja, a nakon organizacije i uspostave projekta krenulo se u izradu normi i uputa za digitalizaciju, sustava za podršku i praćenje projekata digitalizacije, uspostave kooperativnog digitalnog arhiva te portala *Hrvatska kulturna baština*.

Projekt *Hrvatska kulturna baština* nacionalni je projekt digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe koji je pokrenulo Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, a kao nositelji u njemu sudjeluju Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatski državni arhiv i Muzejski dokumentacijski centar. Projektom se želi potaknuti stvaranje novog digitalnog sadržaja koji je kvalitetno oblikovan i obrađen prema usvojenim normama i dobroj praksi, poboljšati dostupnost i vidljivost tog sadržaja te promicati sustavan i ujednačen pristup digitalizaciji građe u kulturnim ustanovama. Upravo stvaranje bogatih, široko dostupnih sadržaja u digitalnom obliku jedna je od osnovnih pretpostavki za zaštitu i vrednovanje kulturne baštine, za umrežavanje i prisutnost hrvatske kulturne baštine u europskim i regionalnim mrežama kulturnih sadržaja, za očuvanje kulturne raznolikosti i za uporabu kulturnih sadržaja u obrazovanju, turizmu i drugim uslužnim djelatnostima.³¹

Portal omogućuje pretraživanje i pristup raznovrsnim zbirkama digitalizirane građe muzeja, knjižnica i arhiva u Hrvatskoj koji se mogu pretraživati i pregledavati tematski, kronološki, prema vrsti građe, mjestu gdje se nalaze, području ili značajnim osobama, stvarima ili događajima na koje se odnose. Građa objavljena na portalu je raznolika - od tiskanih djela, fotografija, grafika, crteža do skulptura, keramike i sličnih trodimenzionalnih objekata - a posebna pažnja posvećena je i samoj prezentaciji sadržaja kako bi portal bio zanimljiv, pregledan i svrhovit. Portalom se lako kretati, a na raspolaganju je i mapa weba gdje je zorno prikazana struktura portala, Vremeplov i Karta kulturne baštine pa se, osim pretraživanja po različitim kriterijima, zbirke mogu pregledavati i u interaktivnom Vremeplovu ili zemljopisno na Karti kulturne baštine. Predviđen je postupni razvoj portala u skladu s potrebama različitih korisničkih skupina tako da se tijekom godina radi i na uspostavljanju podrške za osobe s posebnim potrebama te na dostupnosti sadržaja s mobilnih uređaja kao i mogućnosti sudjelovanja zainteresiranih korisnika u stvaranju sadržaja. Od rujna

³⁰ Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe. Dostupno na: http://daz.hr/bastina/uvod.htm#_ftn1 (10. siječnja 2014.).

³¹ Hrvatska kulturna baština. Dostupno na: <http://www.kultura.hr/hr/O-nama/Projekt-HKB> (11. siječnja 2014.).

2008. portal kultura.hr u sklopu projekta i globalne promocije hrvatske kulturne baštine oglašava se i na Google oglasima kako bi se povećala njegova vidljivost na internetu, a samim time i unaprijedila hrvatska turistička ponuda.

Ministarstvo kulture Republike Hrvatske ima autorska prava nad sadržajem portala pa se sadržaj ne smije umnožavati i distribuirati bez dopuštenja Ministarstva već se smije preuzimati i koristiti samo za individualne potrebe. Na portalu, osim pretraživanja digitalizirane građe, ustanove i osobe koje se bave digitalizacijom građe mogu naći smjernice i upute za digitalizaciju i druge slične stručne sadržaje koji im mogu pomoći u pripremi i vođenju projekata digitalizacije. Ovim projektom Hrvatska se približila sličnim europskim projektima digitalizacije jer su na portalu okupljene i predstavljane digitalne zbirke i digitalna građa hrvatske kulturne baštine s ciljem da se prikaže javnosti putem interneta baštinu koju nasljeđujemo i prepuštamo novim generacijama.³²

2.2. O repozitorijima

Hrvatski jezični portal definira repozitorij kao „mjesto na kojem se što sabire i čuva; spremište, čuvalište.“³³ Naziv potječe od latinske riječi repositorium od reponere=natrag stavljati, a digitalni repozitorij može se definirati kao dinamički sustav digitalnih zbirki koji predstavlja smislenu cjelinu. Omogućuje pristup svim dokumentima koje sadrži, brzo i jednostavno dostupan, a počiva na zamisli stalnog dopunjavanja dokumentima i dugotrajnosti.³⁴ Razvoj repozitorija zahtijeva veliku energiju, znanje, mnogo rada te osigurana financijska sredstava.

Razlikuju se tematski repozitoriji u kojima se skupljaju dokumenti vezani uz određeno područje i repozitorij ustanova koji predstavljaju mrežnu platformu za prikupljanje i arhiviranje građe u digitalnom obliku koja predstavlja cjelovitu intelektualnu produkciju jedne ustanove.³⁵

Iako u Hrvatskoj nema tematskih repozitorija, radovi hrvatskih znanstvenika mogu se pronaći u međunarodnim tematskim repozitorijima: arXiv (fizika), PMC (biomedicina), RePEC

---

³² Hrvatska kulturna baština. Dostupno na: <http://www.kultura.hr/hr/O-nama/Projekt-HKB> (11. siječnja 2014.).

³³ Repozitorij. Dostupno na: <http://hjp.novi-liber.hr/index.php?show=search> (27. siječnja 2014.).

³⁴ Vujasinović, M. Pravno-pomorske teme i digitalni repozitorij.// Knjižnice: kamo i kako dalje? : zbornik radova : 11. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica, Opatija, 01.-04. travnja 2009./ uredile Tamara Krajna i Alisa Martek. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Str. 29.

³⁵ Mihalić, M., Vodopijevac, A. Na tragu digitalnih repozitorija.// Knjižnice: kamo i kako dalje? : zbornik radova : 11. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica, Opatija, 01.-04. travnja 2009. / uredile Tamara Krajna i Alisa Martek. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. Str. 35.

(ekonomija), SSRN (društvene znanosti) i Knjižničarstvo i E-LIS (knjižničarstvo i informacijske znanosti), a popis repozitorija ustanova u Hrvatskoj čine:

- Digitalni akademski repozitorij (DAR) pri NSK sadrži izbor digitaliziranih starih (1880.-1952.) i novih doktorskih disertacija Sveučilišta u Zagrebu
- Repozitorij Fakulteta strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu sadržava digitalne oblike ocjenskih radova (doktorati, magisteriji, diplomski i završni radovi) obranjenih na Fakultetu. Razvoj repozitorija se nastavlja te se u njemu predviđa i pohranjivanje ostalih objavljenih radova djelatnika Fakulteta
- Repozitorij Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu sadrži radove znanstvenika i doktorske radove obranjene na Fakultetu
- Repozitorij Filozofskog fakulteta u Zagrebu sadrži radove znanstvenika i ocjenske radove obranjene na Fakultetu
- FULIR - Repozitorij cjelovitih tekstova Instituta Ruđer Bošković
- Digitalni repozitorij Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Osijeku

Najveći repozitorij u Hrvatskoj, koji je primarno bibliografija i u kojem je omogućeno pohranjivanje cjelovitih tekstova, je Hrvatska znanstvena bibliografija - CROSBİ s više od 16 000 pohranjenih radova s cjelovitim tekstem.³⁶

3. Digitalizacija koprivničke kulturne baštine

Priča o digitalizaciji koprivničke kulturne baštine počinje 2004. godine, nekoliko godina prije donošenja nacionalne strategije. Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica tada je skenirala stare koprivničke razglednice i objavila ih na internetu. Tri godine kasnije, 2007. godine započinje sustavan i projektirani pristup digitalizaciji uključivanjem Knjižnice u nacionalni projekt „Hrvatska kulturna baština“. Među prvim projektima digitalizacije zavičajne tiskane kulturne baštine, od 2007. godine do 2009. godine Knjižnica je provela projekt Digitalizacija zavičajne i kulturne baštine – novine „Glas Podravine“ 1950. – 2007. (iz fonda Zavičajne zbirke Caproncensis), Digitalizirani koprivnički tisak 1950. – 2008. te

---

³⁶ Otvoreni pristup. Dostupno na:

http://www.otvorenipristup.hr/wiki/index.php/Repozitoriji_znanstvenih_radova (27. siječnja 2014.).

projekt Fran Galović Online. Svim navedenim projektima digitalizacije koje je provela Knjižnica, kao i projektima digitalizacije koji su nastali u suradnji s Muzejom grada Koprivnice i Državnim arhivom u Varaždinu, može se pristupiti preko portala koji je pokrenut kako bi se na jednom mjestu objedinili dotadašnji lokalni projekti digitalizacije koprivničke kulturne baštine.

Prije predstavljanja sudionika - Knjižnice, Arhiva i Muzeja - čijom suradnjom je nastao repozitorij te sadržaja samog repozitorija, predstaviti će se dosadašnji projekti digitalizacije koje je realizirala Knjižnica i čitaonica Fran Galović, a kojima se može pristupiti putem poveznica koje su dostupne u izborniku s lijeve strane stranice na kojoj je pohranjena i građa repozitorija.

3.1. Dosadašnji projekti digitalizacije

Prvi projekti digitalizacije vezani su uz digitalizaciju novina. Projekt digitalizacija novina „Glas Podravine“ nastao je kao rezultat projekta Digitalizacija zavičajne i kulturne baštine – novine „Glas Podravine (1950.-2007.)“ koji je osmislila i realizirala Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica. Knjižnica je odabrala tjednik „Glas Podravine“ jer se radi o lokalnim novinama s najdužom i kontinuiranom tradicijom izlaženja od 1950. godine. Glasilo Glas Podravine, nastalo još 1945. godine, jedno je od najstarijih u Hrvatskoj, a od 1950. godine kontinuirano izlazi jednom tjedno. Danas je to moderni županijski tjednik, okrenut potrebama građana i lokalne zajednice, koja i dominira u njegovoj vlasničkoj strukturi. Tjednik je svih tih desetljeća odolijevao iskušenjima pretjerane komercijalizacije i senzacionalizma, ostajući vjerni kroničar i analitičar podravsko-prigorskih zbivanja.³⁷ Krenulo se od činjenica da se u potrazi za najopsežnijim izvorom informacija o životu lokalne zajednice zasigurno poseže i za zavičajnim novinskim fondovima. Upravo su potrebe korisnika i česti zahtjevi upućeni knjižničarima za pomoć u pronalaženju informacija o zavičaj, lokalnoj sredini za pisanje domaćih zadaća, referata, seminarskih i drugih radova, različitih istraživanja kao i informacija o svakodnevnom životu lokalne sredine bili neposredni povod realizacije ovog projekta. Budući da su novine zaštićeni dio knjižničnog fonda i dio su građe koja se ne može posuđivati izvan knjižnice pa je time njihova dostupnost korisnicima ograničena, Knjižnica je odlučila iskoristiti najsuvremenije tehnološke potencijale kako bi osigurala što širu pristupačnost zavičajnim novinskim fondovima. Digitalizacija novina osigurala je zaštitu originala, a istovremeno proširila dostupnost novina najširem

---

³⁷ Dosadašnji lokalni projekti digitalizacije. Dostupno na: <http://kkb.arhivx.net/?sitetext=323> (28. siječnja 2014.).

krugu korisnika u zemlji i inozemstvu putem interneta. Cilj projekta digitalizacije novina bio je i promocija zavičajne i kulturne baštine korištenjem najsuvremenije tehnologije i postupaka digitalizacije, a Knjižnica je provodeći projekt intenzivno surađivala s Muzejom grada Koprivnice, poduzećem „Glas Podravine“, ali i s građanima grada Koprivnice koju su se odazvali na poziv preko javnih sredstava priopćavanja (tiskanih i elektroničkih, lokalnih i nacionalnih) dok je samo za pronalaženje nekoliko brojeva i godišta, potražila pomoć Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Budući da koprivnička knjižnica nije imala dovoljno ljudskog potencijala, osim za obavljanje osnovnih stručnih poslova i programa, kao ni profesionalne uređaje za skeniranje ni profesionalna znanja za digitaliziranje građe, odlučila se za suradnju s tvrtkama koje se dugi niz godina profesionalno bave digitalizacijom kao postupkom i programskim rješenjima, te posjeduju vrhunsku opremu i znanje (ArhivPro d.o.o. Koprivnica i Point d.o.o. Varaždin). Projekt je rezultirao elektroničkom preslikom tjednih novina „Glas Podravine“. Točnije, digitalizirano je 58 godišta, 2 643 brojeva, 40 784 stranica koji se kao gotovo cjelovita građa uređena za pregledavanje i pretraživanje po različitim kriterijima može naći upravo u ovom repozitoriju.³⁸

Projekt Digitalizirani koprivnički tisak

Digitalizirani koprivnički tisak okuplja na jednom mrežnom mjestu digitalne reprodukcije koprivničkih novina, uglavnom iz fonda Knjižnice i čitaonice Fran Galović Koprivnica.³⁹ Iako se ne radi o najstarijem koprivničkom tisku, ova građa važan je izvor podataka o životu Koprivnice i koprivničkog kraja od 1950. godine do danas, različitih podataka koji su neophodni korisnicima za obrazovne, znanstvene, stručne i informacijske potrebe. Uz veće i bolje mogućnosti istraživanja zavičajnih tema, ciljevi ovog projekta su slični svim ciljevima digitalizacije, a to je zaštita originalnih primjeraka građe te veća dostupnost postojećih zbirki (putem interneta). Digitaliziranu građu, uz Glas Podravine, tjednik (1950.-2008.) čine i Osvit, časopis omladine Gimnazije „Ivo Marinković“ Koprivnica (1953.-1964.), Susreti, smotra suvremenih prosudbi mladih Podravine (1971.), Ruke, književni prilog Glasa Podravine (1977.-1979.), LOK, list omladine Koprivnica (1979.-1989.), Koprivnički magnum, tabloid (1990.-1991.), Novi magnum, tabloid (1991.), Podravski tjednik, nezavisne novine (1992.) i Koprivničke novine, nezavisni tjednik (1995.-1996.). O velikoj vrijednosti ovog projekta može se iščitati iz redaka Vjekoslava Prvčića,

---

³⁸ Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica. Digitalizirana građa Glasa Podravine. Dostupno na: <http://library.foi.hr/glas/projekt.aspx> (29. siječnja 2014.).

³⁹ Digitalizirani koprivnički tisak. O projektu. Dostupno na: <http://dkt.arhivpro.hr/> (30. siječnja 2014.).

koprivničkog novinara i književnika koji kaže da je digitalizacijom devet koprivničkih listova Knjižnica Fran Galović učinila veliki civilizacijski iskorak jer je prvi put u povijesti sve tu na dohvat kompjuterskog miša! Napominje kako je svakome, tko se zna služiti internetom, dovoljno tek nekoliko klikova i omogućen mu je pristup traženoj građi. Dovoljno je kliknuti na tražilici određeno godište, temu, autora ili određenu stranicu i tehnologija će obaviti golemi posao umjesto nas pa umjesto da danima, tjednima ili mjesecima listamo stare uveze prašnjavih listina, bez prevelikog napora, imat ćemo ono što nas zanima na zaslonu svojeg računala već za nekoliko trenutaka. Ističe kako je mreža za nas učinila više nego ijedan političar, stranka, politički, socijalni, sportski ili kulturološki pokret ikada u povijesti te da je riječ o demokratizacija medija kakva nikad u povijesti ljudske civilizacije nije viđena, a koja je i kod nas konačno na djelu.⁴⁰ Pretraživanje fonda moguće je po naslovima i godištima novina kao i po ključnim riječima.

Projekt Fran Galović Online

Projekt Fran Galović Online također je nastao u okviru projekta Digitalizacija zavičajne kulturne baštine, koji od 2007. provodi Knjižnica te projekta digitalizacije Hrvatska kulturna baština, koji provodi Ministarstvo kulture Republike Hrvatske. Kao cilj projekta navodi se namjera upoznati javnost s osobom i djelom Frana Galovića, književnika hrvatske moderne, korištenjem najsuvremenije informacijsko-komunikacijske tehnologije i postupaka digitalizacije u svrhu najšire dostupnosti i zaštite tiskane građe. Na samom početku stranice navodi se da se na stranici može doznati više o književniku Franu Galoviću, te prelistati preko 2000 digitaliziranih stranica njegovih pjesama, drama, pripovijesti, članaka i kritika (1903.-1914.). Djela Frana Galovića koja su digitalizirana uredio je Julije Benešić. Riječ je o Galovićevoj poeziji (Pjesme i Pjesme II -drugo izdanje), pripovijestima - Pripovijesti I (1903-1912) i Pripovijesti II (1912-1914), dramama u pet svezaka - Drame I (1903-1906), Drame II (1907), Drame III (1908), Drame IV (1908-1911), Drame V (1912-1913) te Člancima i kritikama (1902-1914). Osim njegova stvaralaštva na stranici se može pronaći biografija, autobiografske crtice (Galović o sebi), što su suvremenici rekli o Franu Galoviću (Julije Benešić, Milan Ogrizovic, Antun Gustav Matoš, Tito Strozzi i Miroslav Krleža), bibliografija djela kao i ponešto o recepciji Galovićevih djela (Mit o Galoviću i demitologizacija, Fran Galović i Miroslav Krleža, Recepcija u glazbi, Galović u djelima umjetnika i Manifestacije i festivali) te popratna građa (Korespondencija Frana Galovića i Ivana Žilića i slikovna građa).

---

⁴⁰ Digitalizirani koprivnički tisak. Koprivnički novinari o digitalizaciji koprivničkog tiska. Dostupno na: <http://dkt.arhivpro.hr/?simpletext=29> (1. veljače 2014.).

Budući da je Fran Galović ostavio iza sebe golem i žanrovski raznolik opus koji karakterizira pluralizam umjetničkih i estetskih programa njegova ostavština može poslužiti kao prilično vjerno zrcalo stanja hrvatske književne moderne u koju je bio duboko ukorijenjen. Pretraživanje stranice je maksimalno pojednostavljeno i prilagođeno korisnicima svih razina računalne pismenosti. Uz direktne alate pretraživanja građe po pojmovima (za one koji su već upoznati s djelom autora) pojednostavljeno je i pregledavanje svakih od djela sustavom stranica odnosno naslova ili poglavlja koji ih sačinjavaju (za one koji ovim putem autora tek upoznaju). Za pregledavanje slikovnog sadržaja ugrađen je suvremen i vrlo sofisticiran alat zumiranja prilagođen različitim razinama sposobnosti vida korisnika, kojim se upravlja pomoću simbola ili pomicanjem kotačića na elektronskom mišu, a za sve koji žele saznati mnogo više, postavljene su korisne direktne veze (linkovi) sa stranicama koje nude dodatan sadržaj o autoru i konkretniji uvid u njegovu biografiju, bibliografiju i sl.⁴¹ Zanimljivost ovih stranica je i njihov vizualni identitet. Navodi se da je inspiracija pronađena u samome djelu autora čija se književna građa ovim projektom baštini u digitalnom obliku i to u njegovoj pjesmi Višnje iz kajkavskog ciklusa Z mojih bregov. Iskorišten je originalni crveni ton za glavnu odrednicu vizualnog oblikovanja, a podloga same stranice obogaćena je tonovima koji podsjećaju na tradiciju i baštinu te ostvaruju poveznicu sa starim (knjiga, pisano djelo) i novim medijima (internet, digitalni kod). Upravo taj minimalistički pristup oblikovanju bez nepotrebnih pretjerivanja u grafičkim efektima utjecao je i na funkcionalnost, odnosno jednostavnost korisničke interakcije sa stranicom.

Projekt Digitalizacija koprivničkih razglednica

Projektu Digitalizacije koprivničkih razglednica također je nastao u okviru projekta Digitalizacija zavičajne kulturne baštine. Zbirka digitaliziranih koprivničkih razglednica obuhvaća 471 razglednicu iz dvije zbirke: Zbirku razglednica Knjižnice i čitaonice Fran Galović i privatnu zbirku Zlatka Ivkovića. Zbirka razglednica oformljena je 1996. godine u okviru Zavičajne zbirke Knjižnice i čitaonice Fran Galović u kojoj je do 2011. prikupljeno poklonima građana, kupnjom u antikvarijatima i od privatnih osoba 330 primjeraka crno-bijelih i razglednica u boji Koprivnice i okolice. Privatna zbirka Zlatka Ivkovića nastala je zahvaljujući gospodinu Zlatku Ivkoviću, kolekcionaru iz Zagreba podrijetlom iz Koprivnice, koji je velikodušno ustupio svoju zbirku razglednica Koprivnice koprivničkoj Knjižnici za digitalizaciju. Ovim projektom digitalizirano je 288 razglednica iz Zbirke Knjižnice i

---

⁴¹ Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica. Fran Galović Online. Dostupno na: <http://frangalovic.com/index.php?link=22> (1. veljače 2014.).

čitaonice Fran Galović tiskanih u vremenskom rasponu od 1899. do 2006. godine te 184 razglednice iz zbirke Zlatka Ivkovića u rasponu od 1898. do 1977. godine. Razglednice prikazuju glavne gradske trgove i ulice, građanske kuće, glazbeni paviljon u parku, crkve, škole, industrijske i vjerske objekte. Cilj projekta bio je upoznati javnost s razglednicama, vrstom neknjižne građe koja na osobit način govori o prošlosti Koprivnice, njenom rastu i razvoju. Ovo je također dobar način promoviranja koprivničke kulturne baštine i turizma, a i način za unapređenje informiranja i obrazovanja. Samo pregledavanje zbirke preko interneta moguće je prema različitim kriterijima, a pretraživanje je omogućeno po kategorijama vezanim uz razglednice – po pojmovima, godinama izdanja i izdavačima.⁴²

3.2. Sudionici u stvaranju lokalnog repozitorija

Portal Koprivnička kulturna baštine predstavlja centralno mjesto na internetu za pohranu koprivničke kulturne baštine - digitalni repozitorij, a nastao je suradnjom Knjižnice i čitaonice Fran Galović, Muzeja grada Koprivnice i Državnog arhiva u Varaždinu. U nastavku rada bit će riječ upravo o sudionicima koji su stvorili ovaj repozitorij i o samom sadržaju repozitorija

3.2.1. Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica

Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica narodna je knjižnica, koja obavlja funkciju gradske i županijske matične knjižnice. Knjižnica je kulturno i informacijsko, multimedijalno središte Grada Koprivnice i Koprivničko-križevačke županije koje građanima osigurava pristup znanju, informacijama i kulturnim sadržajima za potrebe obrazovanja, stručnog i znanstvenog rada, cjeloživotnog učenja, informiranja, odlučivanja i razonode. Osnivač i vlasnik Knjižnice je Grad Koprivnica, a knjižnica se sastoji od Dječjeg odjela, Odjela za odrasle, Stručno-znanstvenog odjela te Bibliobusne službe, Službe nabave i obrade, Županijske matične službe i Upravno-tehničke službe. Na čelu knjižnice je ravnateljica mr. sc. Dijana Sabolović-Krajina, a misija Knjižnice je „djelovati tako da Knjižnica bude prepoznata lokalno, nacionalno i međunarodno kao vodeća narodna knjižnica u Hrvatskoj u pružanju socijalnih knjižničnih usluga namijenjenih osobama s posebnim potrebama i njihovom uključivanju u život lokalne zajednice i društva u cjelini.“⁴³

---

⁴² Digitalna zbirka razglednica. O projektu. Dostupno na: <http://library.foi.hr/razglednice/index.php?page=oprojektu&id=20> (1. veljače 2014.).

⁴³ Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica. Misija. Dostupno na: <http://www.knjiznica-koprivnica.hr/misija.aspx> (14. siječnja 2014.).

Priča o ovoj knjižnici počela je davne 1846. godine kada je u Koprivnici osnovana prva čitaonica, tzv. kasino. Do kraja 19. stoljeća osnovano je nekoliko čitaonica, koje su središta sveukupnog društvenog i kulturnog života grada, a svrha im je bila „izobrazivanje duha i podupiranje narodne knjige nabavljanjem i čitanjem časopisa i knjigah narodnih, inoslavjanskih i inostranih, zatim zabave sa kartanjem zakonom dozvoljenih igrah, šahom, zabava na biljardu i drugih dozvoljenih razveseljenjah“⁴⁴. Godine 1926. koprivnički su studenti osnovali Knjižnicu Kluba akademičara koja ima javno-prosvjetiteljski karakter, a krajem 1945. godine osnovana je Gradska knjižnica i čitaonica. Godina 1981. nakon niza seljenja po raznim gradskim lokacijama smještena je u neoklasicističku zgradu iz 1865. godine (danas spomenik kulture I. kategorije) na Zrinskome trgu, glavnom gradskom trgu; prostor zgrade je adaptiran i rekonstruiran za potrebe knjižnice; Knjižnica raspolaže s 550 m² površine.⁴⁵ 2003. završena je unutarnja adaptacija i rekonstrukcija prvog kata zgrade (čitaonica tiska i stručne službe) i Knjižnica je na raspolaganje dobila prostor od 1058 m² površine.

Kompjutorizacija Knjižnice započinje 1990. nabavom prvog računala i računalnom obradom knjiga, a 1991. Knjižnica postaje samostalna ustanova i dobiva naziv po zavičajnom i hrvatskom književniku Franu Galoviću. Među prvim je knjižnicama u Hrvatskoj koje nabavljaju multimedijalno računalo i uvode uslugu pretraživanja baza podataka na CD-ROM-ovima, a 1996. uvodi prvi javni pristup internetu u gradu Koprivnici. Godine 1997. prva je javna ustanova u gradu Koprivnici koja ima svoju mrežnu stranicu. 1998. godine prelazi s Crolista na računalni program Metel.Win, uvodi automatiziranu posudbu, a 1999. godine katalog Knjižnice stavlja na internet. S projektima digitalizacije Knjižnica počinje 2007. godine, a osim projekata digitalizacija Knjižnica uvodi i nove usluge kojima se promiču digitalne kompetencije korisnika, te informacijska i informatička pismenost: „Osobni knjižničar“, „Bežični internet – ponesite vlastito prijenosno računalo i surfajte u svim odjelima Knjižnice“ te „Postani prijatelj knjižnice na Facebooku“⁴⁶ pokazujući da osluškuje potrebe svojih korisnika i ide ukorak s vremenom.

3.2.2. Muzej grada Koprivnice

---

⁴⁴ Pravilnik Knjižnice iz 1867.

⁴⁵ Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica. Povijest. Dostupno na: <http://www.knjiznica-koprivnica.hr/povijest.aspx> (14. siječnja 2014.).

⁴⁶ Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica. Povijest. Dostupno na: <http://www.knjiznica-koprivnica.hr/povijest.aspx> (15. siječnja 2014.).

Muzej grada Koprivnice je objekt javne namjene koji se od 1997. godine nalazi u zgradi starog magistrata. Riječ je o najstarije očuvanom zidanom objektu građenom od 1660. do 1680. kao prizemnica koji je prvotno bio stara gradska vijećnica, a zatim se koristio kao stari magistrat. Objekt je tijekom vremena pregrađivan i dograđivan pa je u prvoj fazi 17. stoljeća uz srednjovjekovnu ulicu–trg imao tlocrtnu osnovu pravokutnika koji je ujedinio dvije ili tri srednjovjekovne parcele. Druga faza iz 18. stoljeća je uz novoformljeni trg kasnorenesansne protuturske tvrđave izgradila jednokatno sjeverno krilo koje povezuje s ranijim zapadnim krilom, a u 19. stoljeću, kada stari magistrat postaje sud, dograđuju se dvorišni dijelovi uz zapadno krilo i prizemno istočno krilo u kojem su smješteni zatvori. Dio zgrade jedno se vrijeme koristio i kao privremeni smještaj i društveni stan, a od 1963. godine u veći dio objekta smješten je Muzej grada Koprivnice. Tek od 1997. godine stari magistrat se u cijelosti koristi za potrebe Muzeja grada Koprivnice kao javne ustanove općeg dobra.

„Današnja zgrada Muzeja grada Koprivnice je jednokatna građevina U-tlocrta s naglašenim dijelovima ranijih faza 17. i 18. stoljeća (zapadno i sjeverno krilo) i dogradnji iz 19. stoljeća (istočno krilo), s podrumom pod najstarijim dijelom, visokim dvoslojnim šatorastim krovom i prostranim tavanskim prostorom. Trokrako unutarnje stubište povezuje prizemlje i prvi kat, dok je novije južno stubište prilaz prvom katu objekta sa zapadne ulične strane. Glavnim sjevernim pročeljem orijentirana je prema starom trgu, vojnom vježbalištu i Paraden Platzu koprivničke kasnorenesansne tvrđave s pilovima 17. i 18. stoljeća i parkovnom površinom 19. stoljeća.“⁴⁷

Sama važnost objekta u kojem se nalazi Muzej proizlazi iz činjenica da se radi o jedinom primjeru očuvane zidane arhitekture javne namjene iz 17. i 18. stoljeća unutar stare gradske jezgre što govori o važnosti ovog objekta kao nepokretne graditeljske baštine grada Koprivnice. Riječ je o objektu koji je značajan zbog spomeničke vrijednosti i koji ima povijesnu i kulturnu važnost.⁴⁸

U Muzeju se nalazi arheološka i etnografska zbirka te knjižnica. Arheološka zbirka obuhvaća Zbirku paleontologije, Zbirku pretpovijesti i Zbirku numizmatike. Etnografska zbirka obuhvaća etnografsku građu koja se prikupljala od samog osnivanja Muzeja grada Koprivnice. Fundus Zbirke organiziran je u šest zbirki (Zbirka tradicijskog gospodarstva,

---

⁴⁷ Muzej grada Koprivnice. Dostupno na: <http://www.muzej-koprivnica.hr/objekti-i-zbirke/stari-magistrat/> (15. siječnja 2014.).

⁴⁸ Muzej grada Koprivnice. Dostupno na: <http://www.muzej-koprivnica.hr/objekti-i-zbirke/stari-magistrat/> 15. siječnja 2014.).

Zbirka tradicijskog graditeljstva i stanovanja, Zbirka rukotvorstva i (tradicijskih) obrta, Zbirka etnografskog tekstila, Zbirka predmeta vezanih uz vjerovanja, igre i običaje te Zbirka etnografske fotografije). Zbirke su podijeljene na podzbirke koje predstavljaju tradicijsku kulturu Podravine 19. i 20. stoljeća. Predmete za Zbirku intenzivno je prikupljao dr. Leander Brozović, osnivač Muzeja grada Koprivnice, a njegov rad nastavili su Franjo Horvatić, Sonja Kolar i Josip Fluksi. Dolaskom prvog etnologa Venije Bobnjarić Vučković u Muzej, započinju sustavna terenska istraživanja i dalje upotpunjavanje Zbirke novim, vrijednim primjercima. Knjižnica obuhvaća Zbirku stare, rijetke i zaštićene knjige, Zavičajnu zbirku, Referentnu zbirku, Zbirku serijskih publikacija te Zbirku stručne literature, a razvoj knjižnice može se pratiti paralelno s osnutkom muzeja. Nabavna politika temeljila se na potrebama i zadaćama nove muzejske ustanove. Prvo se počinje prikupljati građa zavičajne tematike, a onda i specijalne, usmjerene prema stručnoj literaturi, koja prati potrebe muzejskih zbirki tako da se nabavlja knjižna građa s područja muzeologije, arheologije, etnologije, numizmatike, povijesti, povijesti umjetnosti, pomoćnih povijesnih znanosti, arhivistike i ostalih srodnih disciplina potrebnih u radu stručnim muzejskim djelatnicima. Prve knjige koje pristižu za potrebe knjižnice su darovane, a uz njih knjižnica se obogaćuje i kupljenim knjigama te knjigama koje nabavlja razmjenom koja je i najprisutnija. Tako nastaju bogati i raznovrsni fondovi i zbirke koji broje 18 500 inventariziranih jedinica knjižnične građe. Prva muzejska serijska publikaciji bio je Zborniku Muzeja grada Koprivnice (1946.- 1953.), kojega je zamijenio Podravski zbornik (1975.). Knjižnica pripada skupini specijalnih knjižnica koja je osnovana za potrebe Muzeja i nastoji njegov rad učiniti djelotvornijim. Prikupljena knjižna građa koristi za podmirenje stručno znanstvenih, obrazovnih, kulturnih i ostalih potreba muzejskih djelatnika, ali osim kustosa knjižničnim zbirkama mogu se koristiti i vanjski korisnici te kroz bogatu knjižničnu građu zadovoljiti svoje znanstvene, stručne, obrazovne i kulturne potrebe.⁴⁹

3.2.3. Državni arhiv grada Varaždina

1950. godine osnovan je Arhiv grada Varaždina (AGV) kao samostalna ustanova koja radi na prikupljanju, čuvanju i obradi arhivskog gradiva, a tradicija čuvanja pisanog gradiva seže sve do srednjeg vijeka. Po količini i vrijednosti arhivskog gradiva pohranjenog u Arhivu, jedan je od znatnijih arhiva u Hrvatskoj. Predstavljao je arhiv Slobodnog i kraljevskog grada Varaždina u kojem se čuvaju gradski spisi od početka 13. pa sve do 20.

---

⁴⁹ Muzej grada Koprivnice. Dostupno na: <http://www.muzej-koprivnica.hr/objekti-i-zbirke/stari-magistrat/> (15. siječnja 2014.).

stoljeća. 1957. godine proširuje se teritorijalna nadležnost Arhiva te on obavlja arhivsku službu za područje tadašnjih kotareva Varaždin, Čakovec, Koprivnica i Krapina, a mijenja se i naziv ustanove te ona od 1959.godine djeluje pod imenom Historijski arhiv u Varaždinu (HAV). S ciljem djelotvornijeg obavljanja poslova arhivske službe na cjelokupnom području nadležnosti, u HAV-u se u razdoblju od 1957. do 1962. godine osnivaju tri arhivska sabirna centra: Krapina, Koprivnica i Čakovec, a od 1993.godine Arhiv djeluje pod nazivom Povijesni arhiv u Varaždinu (PAV). S novim Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima iz 1997. g. dobio je i današnji naziv - Državni arhiv u Varaždinu (DAVŽ).

Teritorijalna nadležnost Arhiva proteže se na područje Varaždinske, Međimurske, Krapinsko-zagorske i Koprivničko-križevačke županije, a u Arhivu se čuva oko 10 000 dužnih metara arhivskog gradiva, raspodijeljenog u više od 1000 fondova i zbirki. Gradivo pokriva vremenski raspon od početka 13. stoljeća pa sve do kraja 20. stoljeća i otvara mogućnosti svestranih povijesnih, političkih, gospodarskih, kulturoloških, genealoških i dr. istraživanja. Od gradiva koje je pohranjenog u DAV-u izuzetnom se vrijednošću kao povijesni izvori izdvajaju arhivi : grada Varaždina (13. - 20. st.), grada Koprivnice (17. - 20. st.), trgovišta Krapina (14 - 20.st.), obitelji Bedeković (13. - 20. st.), obitelji Erdödy (15. – 19. st.), obitelji Kukuljević (17. - 20. st.), obitelji Varady (14. - 20. st.), te Zbirka matičnih knjiga i Zbirka urbarnih knjiga.

Već je spomenuto da Državni arhiv u Varaždinu obavlja poslove čuvanja, zaštite i obrade arhivskog gradiva i na taj način stvara uvjete za njegovo korištenje radi postizanja i zaštite osobnih prava, u službene svrhe, za znanstvena istraživanja, kulturno-prosvjetno djelovanje i sl. Ostvarivanje navedenih ciljeva postiže se djelovanjem kroz nekoliko ustrojbenih jedinica Arhiva, a jedna od jedinica je i Arhivski sabirni centar Koprivnica. U nastojanju da se potencijalnim istraživačima omogući što veća dostupnost najvrednijih izvora za starija povijesna razdoblja radi se i na objavljivanju arhivskog gradiva i digitalizaciji djela građe. Korisnicima usluga Arhiva na raspolaganju stoji i bibliotečno gradivo specijalne knjižnice Arhiva.⁵⁰

3.3. Digitalni repozitorij Koprivnička kulturna baština

3.3.1. O repozitoriju Koprivnička kulturna baština

---

⁵⁰ Državni arhiv grada Varaždina. Dostupno na: <http://dav.hr/djelatnost.php?id=1> (16. siječnja 2014.).

Lokalni, kooperativni repozitorij *Koprivnička kulturna baština* nastao je suradnjom Knjižnice i čitaonice Fran Galović, Muzeja grada Koprivnice i Državnog arhiva u Varaždinu, a pohranjuje digitaliziranu kulturnu baštinu Koprivnice i koprivničkog kraja. Predstavlja model razvijanja partnerskih odnosa na zajedničkom projektu digitalizacije zavičajne kulturne baštine, a uz lokalne kulturne baštinske ustanove - knjižnicu, muzej i arhiv, u planu je širenje i jačanje mreže suradnika u privatnom, javnom i civilnom sektoru.⁵¹ Ciljevi ovog projektu su promocija Koprivnice i koprivničkog kraja, informiranje i edukacija o koprivničkoj kulturnoj baštini kao vrijednosti lokalne zajednice korištenjem najsuvremenije komunikacijsko-informacijske tehnologije, zaštita originala te široka dostupnost i laka pretraživost građe bez obzira na mjesto fizičke pohrane. Krajnji cilj bio je izraditi jedno središnje mjesto na internetu - digitalni repozitorij za pohranu koprivničke kulturne baštine, koji će koristiti sve institucije koje su na bilo koji način vezane uz kulturnu djelatnost Koprivnice i koprivničkog kraja.

Kooperativni repozitorij izgrađen je u potpunosti prema principima otvorenih repozitorija što znači da je građa pohranjena u repozitorij besplatno dostupna svim korisnicima te u skladu s međunarodnim standardiziranim protokolom OAI-PMH. Riječ je o protokolu za pobiranje metapodataka Inicijative za otvorene arhive (Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting – OAI-PMH) koji olakšava preuzimanje sadržaja od pobirača kao što je EUROPEANA. Daljnjim razvojem planirana je uspostava kompletnih metapodataka potrebnih za ulazak sadržaja repozitorija u EUROPEANU. Repozitorij je izrađen i prikladan za pregledavanje i pretraživanje u svim dostupnim mrežnim preglednicima kao što su Internet Explorer (od verzije 8 na dalje), Firefox, Chrome i ostali, a građa koja je skenirana u visokoj rezoluciji ima alternativni način prikaza kod kojeg korisnik može odabrati pregled građe u Microsoft Silverlight tehnologiji ili u JavaScript pregledniku. Za pregled građe u visokoj rezoluciji potrebno je instalirati dodatak za preglednik koji će koristiti Microsoft Silverlight, a sama Instalacija dodatka jednostavna je te valja slijediti ponuđene upute koje se pojavljuju u pregledniku nakon prvog pristupa dokumentima u visokoj rezoluciji. Jednom instalirani dodatak ostaje na računalu korisnika, a nakon čega se može koristiti za sve aplikacije koje koriste Microsoft Silverlight. Na repozitoriju se slijede principi otvorenog pristupa znanju i informacijama i objavljena građa predstavlja javno dostupnu kulturnu baštinu Hrvatske. Što se tiče autorski prava na portalu se upućuje da se svi koji smatraju da su njihova autorska prava povrijeđena obrate knjižnici, muzeju ili arhivu kako bi

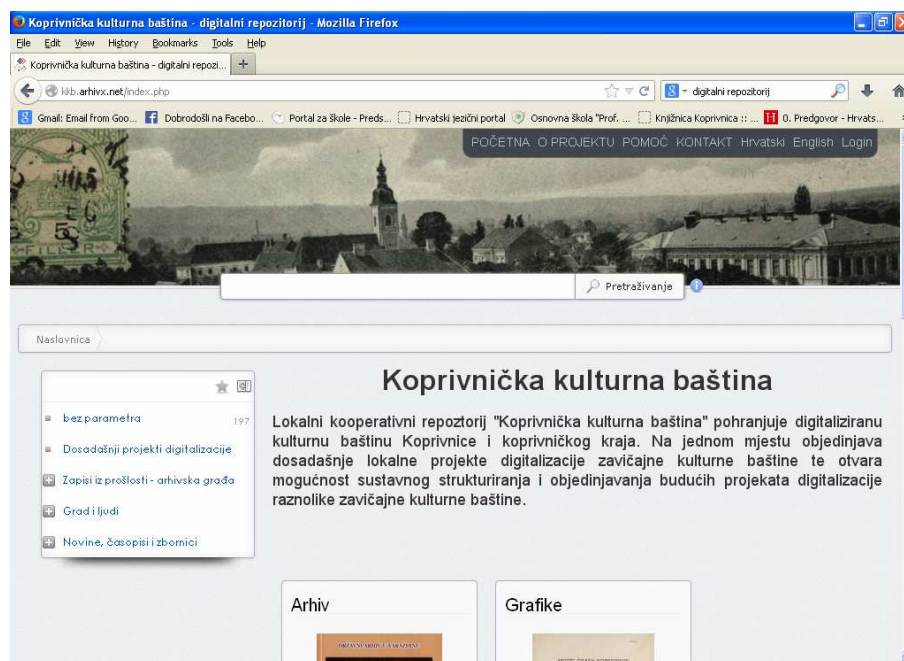
---

⁵¹ Koprivnička kulturna baština. O projektu. Dostupno na: <http://kkb.arhivx.net/index.php?sitetext=311> (27. siječnja 2014.).

ispravili nepravilnost. Sva prava nad sadržajima objavljenim na repozitoriju pridržavaju Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica, Muzej grada Koprivnice i Državni arhiv u Varaždinu dok se digitalne reprodukcije objavljene na repozitoriju smiju besplatno koristiti ako se pri tome ne ostvaruje materijalna dobit. Napomenuto je i da se kada se koristi sadržaj koji je preuzet s digitalnog repozitorija Koprivnička kulturna baština mora se navesti izvor u obliku „(c) 2013, Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica/Muzej grada Koprivnice/Državni arhiv u Varaždinu, sva prava pridržana“.⁵²

3.3.2. Sadržaj repozitorija Koprivnička kulturna baština

Sl.1.1. Naslovna strana repozitorija

Ukoliko se želi pristupiti ovom repozitoriju dovoljno je u bilo koju internetsku tražilicu upisati „digitalni repozitorij Koprivnička kulturna baština“ i prvi rezultat bit će ova stranica. S lijeve strane u izborniku nude se opcije pretraživanja repozitorija. Prvo je putem poveznica ponuđen pristup dosadašnjim projektima digitalizacije koje je realizirala Knjižnica i čitaonica Fran Galović do 2012. godine, projektima o kojima je već bila riječ prethodno u tekstu, a ispod te opcije omogućen je pristup digitaliziranoj građi pohranjenoj u repozitoriju koji je nastao suradnjom Knjižnice, Muzeja i Arhiva. Slijedi predstavljanje navedenih sadržaja repozitorija.

⁵² Koprivnička kulturna baština. O projektu. Dostupno na: <http://kbb.arhivx.net/index.php?sitetext=311> (27. siječnja 2014.).

3.3.2.1. Zapisi iz prošlosti-arhivska građa

Ukoliko u izborniku na lijevo strani odaberete poveznicu „Zapisi iz prošlosti-arhivska građa“, kao što je u samom nazivu rečeno, omogućen je pristup arhivskom fondu koji se čuva u Državnom arhivu Varaždin. U Državnom arhivu Varaždin nalazi se 33,5 dužnih metara arhivskog gradiva - 63 knjige i 271 kutiju isprava i spisa. Trenutačno je jedanaest digitaliziranih dokumenata iz tog arhiva, a krajnji je cilj digitalizacija i obrada kompletne građe. Digitaliziran je dio građe pod nazivom „Gradske pravice“ grada Koprivnice, a sastoji se od isprava i diploma kojima se gradu dodjeljuju i potvrđuju određene povlastice, sjedničkih i sudskih zapisnika, redovnih spisa i blagajničke i računske knjige i spisa. Riječ je o sljedećim dokumentima: Isprava bana Mikaca, Isprava Stjepana Anžuvina, hercega Slavonije (2 dokumenta), Isprava Margarete supruge hercega Stjepana, Isprava kralja Ludovika I. Anžuvina (2 dokumenta), Isprava Nikole Čmahora gradskog suca, Isprava nadvojvode Matije, Isprava kralja Ferdinanda II, Privilegium Varas Koprivnichki i Statut grada Koprivnice.⁵³ Odabirom bilo kojeg dokumenta omogućuje se njegovo pregledavanje povećavajući dio teksta koji je potreban, a klik na „cijeli zapis“ daje više informacija o mjestu izdanja dokumenta, stvaratelju, datumu nastanka, sadržaju, jeziku, nakladniku te uputu na ostale reference povezane uz dokument.

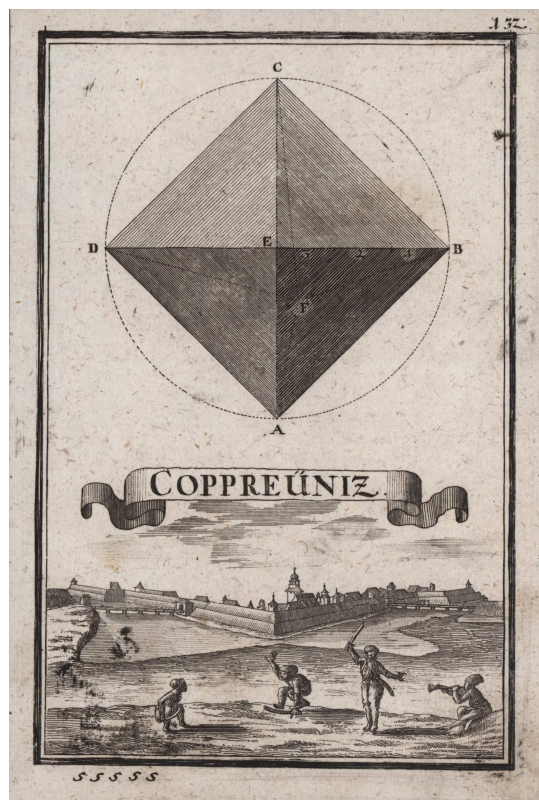
Slika 2. Isprava kralja Ferdinanda II

3.3.2.2. Grad i ljudi

Klikom na poveznicu „Grad i ljudi“ korisnicima je ponuđen pristup digitaliziranim razglednicama i grafikama. Digitalna zbirka razglednica obuhvaća preko 400 razglednica iz dvije fizičke zbirke - zbirke razglednica Knjižnice i čitaonice Fran Galović tiskanih u vremenskom rasponu od 1899. do 2006. i privatne zbirke Zlatka Ivkovića u rasponu od 1898. do 1977. koju je 2012. otkupila Knjižnice i čitaonice Fran Galović Koprivnica u čijem je i fizičkom vlasništvu. Razglednice prate razvoj Koprivnice i okolice od kraja 19. stoljeća pa do početka 21. stoljeća kroz prikaze glavnih gradskih trgova, ulica, građanskih kuća, glazbenog

⁵³ Zapisi iz prošlosti-arhivska građa. Dostupno na: <http://kkb.arhivx.net/?sitetext=324> (29. siječnja 2014.).

paviljona u parku, obrazovnih, zdravstvenih, industrijskih, vjerskih i drugih objekata. Ovdje se može naći i digitalizirana grafička mapa „Stara Koprivnica“ Stjepana Kukeca tiskana 1961. godine povodom desetgodišnjice postojanja Muzeja grada Koprivnice. Mapa sadrži ukupno 24 lista (22X32 cm) od čega je 19 crteža + naslovnica, uvodni tekst Leandera Brozovića i pogovor (3 lista) s numeriranim opisom svakog pojedinog prikaza, od List 1. do List 20. Na 19 crteža prikazani su različiti kulturno-povijesne spomenici Koprivnice. Autor crteža je akademski slikar Stjepan Kukec koji je u suradnji s osnivačem Muzeja grada Koprivnice, Leanderom Brozovićem, za Muzej nacrtao preko stotinu crteža kulturno-povijesnih spomenika, od čega se najveći dio pojavljuje u Brozovićevoj knjizi Grada za povijest Koprivnice. Grafika „Veduta Koprivnice iz 17. stoljeća“ prikazuje vedutu Koprivnice koja potječe iz knjige Ertz-Herzogliche Handgriffe Dess Zirkles und Linialis autora Antona Ernsta Burckhardta von Birckensteina (1698.). Radi se o udžbeniku geometrije za nadvojvodu Josipa, sina cara Leopolda I., a Ante Šimečki opisao je vedutu u Hrvatskoj reviji br. 12 iz 1933. godine uz napomenu da izvan tvrđavskih bedema izvode trojica vojnika neki Hajdučki ples. O zanimljivosti grafike svjedoči i činjenica da je ona često reproducirana u različitoj literaturi, a prema povjesničaru Hrvoju Petriću, riječ je i o prvom prikazu plesa u Koprivnici.⁵⁴

⁵⁴ Grad i ljudi. Dostupno na : <http://kkb.arhivx.net/?sitetext=324> (29. siječnja 2014.)

3.3.2.3. Novine, časopisi i zbornici

Zadnje naslov u izborniku s lijeve strane repozitorija je „Novine, časopis i zbornici“ gdje je moguće pronaći digitalizirani tjednik Glas Podravine i Podravski zbornik. Digitalizirani Glas Podravine koji je izlazio od 1950. pa do 2008. godine objedinjen je na jednom mjestu jer je rezultat projekta Digitalizacija zavičajne i kulturne baštine – novine „Glas Podravine (1950.-2007.)“ koji je osmislila i realizirala Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica. Ispod toga po godištima je moguće pretraživati Glas Podravine od 2008. godine pa do danas. Ovim projektom „Glas Podravine“ postaje i pouzdani izvor za najrazličitija istraživanja, od praćenja prijelomnih događaja, ali i svakodnevice, u svim domenama društvenog življenja, a jednako su bitni i podaci o brojnim građanima Koprivnice, Podravine i današnje Koprivničko-križevačke županije. „Podravski zbornik“ je časopis koji izlazi jednom godišnja, a nazivaju ga „podravskom enciklopedijom“. Riječ je o zborniku koji je pokrenut u sklopu Muzeja grada Koprivnice 1975. godine, a nastao je zbog uočene potrebe za razvojem pisane riječi i znanosti u Podravini i o Podravini te je objavljivao, i do danas objavljuje, radove o Podravini sa svih područja ljudske djelatnosti. Pokretač časopisa i njegov prvi urednik bio je istaknuti znanstveni, kulturni i društveni djelatnik iz Podravine, Dragutin Feletar. Digitalizirani „Podravski zbornik“ rezultat je suradnje Muzeja grada Koprivnice, koji je ustupio autorska prava i Knjižnice i čitaonica Fran Galović Koprivnica, koja je analitički obradila pojedine članke i opremila ih meta-podacima.⁵⁵

Predstavljanjem zadnjeg naslova u izborniku s lijeve strane repozitorija „Novine, časopisi i zbornici“ došli smo i do kraja priče o digitaliziranim sadržajima vezanim uz kulturnu baštinu Koprivnice i okolice. Predstavljajući sadržaj repozitorija predstavili smo rezultate projekata digitalizacije kulturne baštine objedinjene na jednom mjestu, a nastale suradnjom među ustanovama, sadržaje kojima je moguće pristupiti s bilo kojeg mjesta ukoliko smo povezani na mrežu i koji će biti očuvani od zuba vremena za generacije koje slijede. Međutim, priča u potpunosti ne završava ovdje jer je repozitorij stvoren kako bi omogućio da se objedine i svi budući projekti digitalizacije raznolike zavičajne kulturne baštine Koprivnice i koprivničkog kraja koji će biti rezultat nastavka uspješne suradnje Knjižnice, Muzeja i Arhiva.

---

⁵⁵ Novine, časopisi i zbornici. Dostupno na : <http://kkb.arhivx.net/?sitetext=324> (29. siječnja 2014.).

4. Zaključak

Kulturna baština, digitaliziranje sadržaja, stvaranje digitalnih repozitorija pojmovi su uz koje se danas veže rad knjižnica, muzeja i arhiva. Ustanove su to kojima je cilj učiniti vidljivim građu koju čuvaju i omogućiti njihovu dostupnost i laku pretraživost korisnicima korištenjem najsuvremenije tehnologije, ali i zaštititi izvornike i promovirati vrijednosti kulturne baštine te informirati o kulturnoj baštini kao vrijednosti lokalne zajednice.

Suradnjom Knjižnice i čitaonice Fran Galović s Muzejom grada Koprivnice i Državnim arhivom u Varaždinu nastao je digitalni repozitorij Koprivnička kulturna baština koji obuhvaća projekte digitalizacije građe vezane uz kulturnu baštinu Koprivnice i okolice. Sadržaj Repozitorija predstavljen je ovim radom s ciljem da se pokaže kako je kooperativni pristup digitalizaciji neophodan, ne samo na nacionalnoj, nego i na lokalnoj razini i može poslužiti kao primjer dobre prakse svim ustanovama u stvaranju lokalnih repozitorija kao načina očuvanja zavičajnog identiteta u prevladavajućim postupcima globalizacije. Suradnjom na projektima digitalizacija stvaraju se partnerski i suradnički odnosi na lokalnoj razini koji će zasigurno pridonijeti i osjećaju zajedničkog vlasništva nad konačnim proizvodom. Tako nastale digitalne zbirke prelaze fizičke granice i omogućuju pristup svima, bez obzira gdje se nalazili i u koje vrijeme željeli doći do određenih informacija.

Zahvaljujući procesu digitalizacije, zbirke knjižnica, muzeja i arhiva u kojima se lokalna kulturna baština „skriva“ postaju lako i brzo dostupna „vrela“ koja dopiru do šireg kruga potencijalnih korisnika i dobivaju novu, suvremenu dimenziju, a njihova atraktivnost biva iz dana u dan sve veća. Na kulturnu baštinu se gleda kao na bogatstvo kojim bi se treba ponositi svaka lokalna ustanova koja ga čuva kao i svaki korisnik jer „baština nije samo prošlost već je bitna sastavnica sveukupne kulturne i duhovne zbilje, ona je oblikovala i oblikuje ne samo naš nacionalni identitet već dobrim dijelom i naš senzibilitet, pa i poglede. U baštini se možemo prepoznati, u njoj se možemo ogledati i suočiti sa samima sobom. U baštini se možemo vidjeti, posebice kad je riječ o pisanoj riječi, pisanoj baštini. Jer je pisanje, odnosno objavljena riječ, jedan od najautentičnijih i najtrajnijih, prostorno i vremensko najdostupnijih načina iskazivanja i priopćavanja drugima sebe, svojih misli, pogleda, doživljaja i osjećaja.“⁵⁶

---

⁵⁶ Stipanov, J. Uvodna riječ. // Blago nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu: 400 godišnjica: katalog izložbe, 22. veljače-22. svibnja 2007. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2007. Str 8.

Literatura

1. Antolović, J. Očuvajmo kulturnu baštinu: vodič za pripremu i provedbu projekata očuvanja kulturnih dobara. Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Zagreb 2006.
2. Grković, S. Fotografija u službi zaštite kulturne baštine. Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Zagreb, 2007.
3. Kožić, M. Nekoliko riječi o pojmu „baština“. // Radovi Hrvatskog društva folklorista/ glavna i odgovorna urednica Vesna Rapo. Varaždin: Hrvatsko društvo folklorista, 1993.
4. Mihalić, M., Vodopijevec, A. Na tragu digitalnih repozitorija. // Knjižnice: kamo i kako dalje?: zbornik radova : 11. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica, Opatija, 01.-04. travnja 2009. / uredile Tamara Krajna i Alisa Martek. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010.
5. Stančić, H. Digitalizacija. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 2009.

6. Stančić, H. Digitalizacija kao mogućnost zaštite i predstavljanje baštine. // Zbornik radova 11.proljetne škole školskih knjižničara RH Crikvenica 1999. / uredila Višnja Šeta. Rijeka : Ministarstvo prosvjete i športa RH; Prva sušačka gimnazija u Rijeci, 2000.
7. Stipanov, J. Uvodna riječ. // Blago nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu: 400 godišnjica: katalog izložbe, 22. veljače-22. svibnja 2007. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica 2007.
8. Vujasinović, M. Pravno-pomorske teme i digitalni repozitorij. // Knjižnice: kamo i kako dalje? : zbornik radova : 11. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica, Opatija, 01.-04. travnja 2009. / uredile Tamara Krajna i Alisa Martek. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010.
9. Živković, D. Elektronička knjiga, Zagreb : Multigraf, 2001.
10. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. // Narodne novine 69(1999), 151(2003), 157(2003), 87(2009), 88(2010), 61(2011), 25(2012), 136(2012).
11. Aparac-Jelušić, T. Digitalna baština u nacionalnim programima. Dostupno na: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/aparac_1997_2.htm (27. siječnja 2014.).
12. Arheološka baština. Dostupno na: http://www.istra-istria.hr/fileadmin/dokumenti/upravna_tijela/UO_za_tal_nac_zaj/Instrumenti_zastite_ljudskih_prava/I.Multilateralni_odnosi/3.Vijece_Europe/I-3.7Europska%20konvencija%20o%20zastiti%20arheoloske%20bastine%20-revidirana-%20iz%201992.%20godine.pdf (11.rujna 2013.).
13. Digitalizirati. Dostupno na: <http://hjp.novi-liber.hr/index.php?show=search> (16. rujna 2013.).
14. Digitalna zbirka razglednica. O projektu. Dostupno na: <http://library.foi.hr/razglednice/index.php?page=oprojektu&id=20> (1. veljače 2014.).
15. Digitalizirani kopirnički tisak. Kopirnički novinari o digitalizaciji kopirničkog tiska. Dostupno na: <http://dkt.arhivpro.hr/?simpletext=29> (1. veljače 2014.).
16. Državni arhiv grada Varaždina. Dostupno na: <http://dav.hr/djelatnost.php?id=1> (16. siječnja 2014.).

17. Europeana. Dostupno na <http://www.europeana.eu/> (10. siječnja 2014.).
18. Google Book. Dostupno na:
<http://books.google.hr/intl/hr/googlebooks/screenshots.html> (10. siječnja 2014.).
19. Heraklit. Dostupno na: <http://fizzit.net/drustvo/filozfija-sociologijga-i-religija/3989-demistificiramo-filozofiju-poceci-starogrcke-filozofije> (18. veljače 2014.).
20. Hrvatska kulturna baština. Dostupno na: <http://www.kultura.hr/hr/O-nama/Projekt-HKB> (11. siječnja 2014.).
21. Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica. Fran Galović Online. Dostupno na: <http://frangalovic.com/index.php?link=22> (1. veljače 2014.).
22. Koprivnička kulturna baština. Dostupno na:
<http://kkb.arhivx.net/index.php?sitetext=311> (27. siječnja 2014.).
23. Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica. Dostupno na: <http://www.knjiznica-koprivnica.hr/povijest.aspx> (15. siječnja 2014.).
24. Kulturna baština. Dostupno na: <http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=25> (04. rujna 2013.).
25. Muzej grada Koprivnice. Dostupno na: <http://www.muzej-koprivnica.hr/objekti-i-zbirke/stari-magistrat/> (15. siječnja 2014.).
26. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Dostupno na: www.nsk.hr (10. siječnja 2014.).
27. Nacionalni program digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe. Dostupno na: http://daz.hr/bastina/uvod.htm#_ftn1 (10. siječnja 2014.).
28. Otvoreni pristup. Dostupno na:
http://www.otvorenipristup.hr/wiki/index.php/Repozitoriji_znastvenih_radova (27. siječnja 2014.).
29. Pravilnik Knjižnice iz 1867.
30. Parmska povelja o digitalizaciji baštine. Dostupno na:
http://public.carnet.hr/akm/AKM_ostali/dokumenti/minerva%20Europe.pdf (10. siječnja 2014.).
31. Repozitorij. Dostupno na: <http://hjp.novi-liber.hr/index.php?show=search> (27. siječnja 2014.).
32. Strategija očuvanja, zaštite i održivog gospodarskog korištenja kulturne baštine Republike Hrvatske za razdoblje 2011-2015. Dostupno na: http://www.min-kulture.hr/userdocsimages/bastina/STRATEGIJA_BASTINE_VRH.pdf (30. kolovoza 2013.).

